Skolinspektionen

Skellefteå kommun
kundtjanst@skelleftea.se

Beslut

efter kvalitetsgranskning av en tillgänglig lärmiljö för alla i ämnet idrott och hälsa i grundskolans årskurs 4-9 vid Norrhammarskolan i Skellefteå kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Norrhammarskolan avseende verksamhetens kvalitet inom en tillgänglig lärmiljö för alla i ämnet idrott och hälsa (se bilaga 1). Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska i vilken utsträckning undervisningen i ämnet idrott och hälsa, i grundskolans årskurs 4–9, är tillgänglig för alla elever.

Kvalitetsgranskningen utgår från två frågeställningar:

- I vilken utsträckning är undervisningen i idrott och hälsa utformad så att alla elever kan delta?
- I vilken utsträckning skapar rektorn förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever?

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se bilaga 2). Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen. I bilaga 3 återfinns granskningens författningsstöd.

Beslut

Undervisningen i idrott och hälsa är utformad så att alla elever kan delta

Skolinspektionen bedömer att Norrhammarskolan i Skellefteå kommun i flera delar uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom frågeställningen.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden:

- Utforma undervisningen så att alla elever utifrån sina behov får förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt i ämnet idrott och hälsa.
- Utveckla arbetet med förhållningssätt och bemötande för att stärka elevernas tilltro till sin förmåga att lära och utvecklas i ämnet idrott och hälsa.

Rektorn skapar förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever

Skolinspektionen bedömer att Norrhammarskolan i Skellefteå kommun i låg utsträckning uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom frågeställningen.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden:

- Utveckla arbetsprocesserna för en tillgänglig lärmiljö i ämnet idrott och hälsa samt stärk samarbetet mellan lärare och övrig personal för att möjliggöra ett främjande och förebyggande tillgänglighetsarbete.
- Säkerställ att den grundläggande principen om alla elevers lika värde integreras i lärarnas arbete med att göra undervisningen i idrott och hälsa tillgänglig för alla elever.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast **den 28 april 2027** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogat formulär användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller med post till Skolinspektionen Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (SI 2026:8108 i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

Undervisningen i idrott och hälsa är utformad så att alla elever kan delta

Inom denna frågeställning granskas skolans arbete för att skapa en tillgänglig lärmiljö i idrott och hälsa, där undervisningen utformas så att alla elever ges möjlighet att delta. Kvalitetskriterierna är fokuserade på:

- Lärares arbete för att stärka tillitsfulla relationer
- Lärares arbete med lektionsupplägg
- Lärares arbete med förhållningssätt och bemötande

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen i idrott och hälsa är i flera delar utformad så att alla elever kan delta.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av undervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Lärares arbete för att stärka tillitsfulla relationer

Granskningen visar att det finns ett proaktivt arbete i undervisningen för att stärka tillitsfulla relationer och att lärare är lyhörda för elevernas perspektiv.

Lärarna främjar en gemenskap både elever emellan och mellan elever och lärare. Av intervjuer med lärare och elever framgår att lärarna arbetar främjande med att skapa en bra stämning och respektfullt bemötande mellan eleverna. Det gör lärarna genom att eleverna får genomföra olika samarbetsövningar som syftar till att eleverna ska träna på att hjälpas åt, som till exempel att förflytta en grupp genom en rockring eller att spela fotboll i par där eleverna sitter samman genom ett band under spelet. Lärare uppger att de ofta samtalar med eleverna i ett förebyggande syfte om bemötande av andra elever och vuxna och berättar vilka skolans regler är. Under Skolinspektionens lektionsobservationer gick läraren igenom förhållningssätt inför att eleverna skulle genomföra olika lekar och spela fotboll. Läraren betonade att eleverna skulle spela på ett kamratligt och respektfullt sätt. Elever berättar även under intervju att de upplever att elever är snälla mot varandra och att de ofta stödjer varandra muntligt, som

att de till exempel hejar på och peppar varandra. Lärarna berättar i intervju att de genom samtal lär känna eleverna och deras intressen, bygger relationer mellan lärare och elever och får eleverna att känna sig sedda. Lärarna uppger även att de har goda möjligheter att bygga kunskap om och relation med eleverna då många av eleverna går på skolan under hela sin skoltid och överlämningar mellan lärare på skolan fungerar bra.

Lärarna arbetar aktivt med att förebygga och hantera konflikter mellan elever. Av lärarintervjuer framgår att lärarna stödjer eleverna avseende spelregler och uppförande, delar in dem i grupper utifrån kunskap om vilka elever som arbetar bra med varandra och ingriper vid konflikter. Av elevintervjuer framgår att eleverna upplever att det sällan uppkommer konflikter men att lärarna ingriper och avstyr konflikterna vid de tillfällen elever blir osams över något tävlingsmoment eller fusk. Av Skolinspektionens lektionsobservationer framgår hur lärarna tydliggör sociala spelregler i samband med att de går igenom de planerade aktiviteterna. Lärarna berättar att de samarbetar med varandra i arbetet med att bygga elevgrupper med elever som kan arbeta samman och därigenom förebygger att konflikter uppstår. Lärarna redogör för att arbetet med att lösa konflikter som ändå kan uppstå sker löpande genom att de pratar med inblandade elever direkt under lektionen eller i anslutning till lektionen. Vid utdragna konflikter lämnar lärarna över ärendet till trygghetsteamet.

Lärare tar reda på vad eleverna tycker om lektionerna för att kunna använda deras idéer när undervisningen planeras. Det framgår av lärar- och elevintervjuer att lärare tar reda på hur eleverna uppfattar lektionerna och inspireras av elevernas förslag och synpunkter vid planeringen av undervisningen. Exempelvis uppger elever att lärare frågar om de tycker lektionen varit rolig eller vad de tycker om nya övningar. Lärare berättar att eleverna även ges möjlighet att skriftligt få önska olika aktiviteter samt att eleverna återkommande får möjlighet att välja mellan olika aktiviteter utifrån sina önskningar.

Lärares arbete med lektionsupplägg

Granskningen visar att undervisningen är strukturerad och förutsägbar men att undervisningen i begränsad utsträckning är utformad utifrån kännedom om elevernas olika behov.

Lärare förmedlar information om lektionens mål, upplägg och innehåll på ett tydligt sätt och undervisningen är strukturerad. Elever uppger i intervju att de i förväg vet vad de ska göra på lektionen eftersom vissa av lärarna berättar i samband med avslutningen av den tidigare lektionen och att alla lärarna lägger upp lektionsplaneringen på skolans lärplattform. Lärarna berättar i intervju att de särskilt informerar vissa elever om kommande

lektionsaktiviteter för att de ska känna sig förberedda och trygga. Lärarna berättar även att de har en gemensam struktur för hur lektioner inleds för att skapa tydlighet och ramar för eleverna. Lärarna samlar eleverna för genomgång i början av lektionen och går igenom vilka aktiviteter eleverna ska utföra, lektionens syfte, vad de tränar på, hur övningarna ska utföras och hur samarbetet mellan eleverna ska gå till. När eleverna undervisas i den egna idrottssalen sker samlingen dessutom framför tavlan som lärarna har förberett med information om tid för lektionen, och en skriftlig beskrivning av vad de ska göra och syfte med lektionen. Elever berättar att lärarna brukar demonstrera rörelser och instruktioner under tiden de förklarar och att de kan fråga om de inte förstår. Elever berättar också att det finns möjlighet att vända sig direkt till läraren om de inte vill fråga inför gruppen. Vidare berättar eleverna att om lektionen innehåller olika aktiviteter så bryter lärarna av och kör en snabb återsamling vid lektionsövergångar. Detta bekräftas av Skolinspektionens lektionsobservationer då eleverna snabbt återsamlas för genomgång av nästa aktivitet och därefter snabbt kommer igång med nästa aktivitet.

Undervisningen innehåller i flera fall nivåanpassningar för elever men planeras i begränsad utsträckning för att alla elever ska vilja och kunna delta utifrån sina förutsättningar. Lärare uppger i intervju att de får vetskap om elevers olika förutsättningar via överlämningar från tidigare lärare och genom samtal med eleverna. Exempelvis berättar lärare att de har flera elever som utövar idrott på sin fritid och elever som elitidrottar. Dessa elever beskriver lärarna som mycket tävlingsinriktade, medan de också har elever som inte tycker om att röra sig. Visserligen framgår av intervjuer med lärare och elever att lärarna planerar undervisningen så att elever i vissa aktiviteter kan välja att utföra dem med olika intensitet. Elever berättar exempelvis att de vid matcher i bollsport, kan välja mellan två planer, en med mer intensivt spel och en med lugnare spel. Vidare framgår att lärare planerar för att aktiviteter som exempelvis hinderbana och styrkeövningar ska kunna genomföras i ett enklare utförande. Dock framgår det att elever först behöver ha visat att de inte klarar av att genomföra den planerade ordinarie övningen innan de får göra den enklare varianten. En elev berättar exempelvis att om en elev är i dålig form så kan läraren visa ett enklare sätt att göra armhävningar. Samtidigt framkommer av lektionsobservationer, elevintervjuer och rektorsintervjun att lärare planerar en och samma undervisning för alla elever men att vissa elever i stället för den ordinarie aktiviteten, kan få genomföra andra aktiviteter vid sidan av. Elever berättar att lärarna inte kan planera olika undervisning för vissa elever utan att alla förväntas delta i undervisningen. Vidare framgår av lärarintervjun att lärare får instruktioner från elevhälsan om aktiviteter på idrotten som ska anpassas bort för vissa elever eller att hela idrottsämnet ska anpassas bort. Detta utan att lärarna deltagit i samtal om hur eleverna skulle kunna delta. Andra anpassningar som lärarna beskriver

i intervjun är exempelvis extra resursperson, enskilda instruktioner, tillfälle för elever att visa vad de kan enskilt för lärare, avstämning i början av lektionen kring hur eleven känner inför aktiviteter som ska genomföras. Lärare uppger i intervju att de arbetar aktivt för att få elever att vilja delta i undervisningen, men att de inte alltid lyckas. I samtliga intervjuer berättar elever att det finns elever som inte deltar i undervisningen och elever som ställer sig vid sidan av övningarna och inte deltar aktivt, vilket bekräftas av flera av Skolinspektionens lektionsobservationer.

Lärares arbete med förhållningssätt och bemötande

Granskningen visar att undervisningen ger eleverna begränsade möjligheter att utmana sig själva och utvecklas i sin egen takt och fokuserar mer på prestation än på lärandeprocessen.

Lärare tar endast i viss utsträckning hänsyn till elevernas förutsättningar i planeringen av undervisningen och det finns elever som undviker att delta i undervisningen. Lärare berättar i intervju att det finns elever med olika förutsättningar och som har kommit olika långt. Lärare och elever berättar i intervjuer att skolan har många elever som gör en elitsatsning på hockey eller konståkning under högstadiet, men att skolan även har elever som inte utövar idrott på fritiden. Vidare uppger lärare och elever att undervisningen innehåller olika aktiviteter, exempelvis friluftsliv, orientering och styrkeövningar. Dock framgår av intervju med såväl lärare som elever att bollsport och särskilt fotboll bildar ett återkommande inslag i undervisningen. Lärarna beskriver att valet av aktiviteter i planeringen påverkas både av elevernas intresse för att spela fotboll och begränsas av organisatoriska förutsättningar såsom schemaläggning och tillgång till idrottslokaler. Elever berättar att många elever vill spela fotboll, samtidigt som elever återkommande väljer att inte delta i undervisningen då aktiviteten är fotboll. Vidare förekommer det att elever uppger att de har ont för att undvika vissa aktiviteter. Det kan hända om de känner obehag inför att få en boll på sig, upplever att klassen är för tävlingsinriktad eller intensiv eller att aktiviteten känns för fysiskt krävande, uppger elever. Vidare framgår av intervjuer med lärare och elever att det finns elever i de flesta klasserna som är bollrädda. För att göra det lättare för dessa elever att delta uppmanar lärare elever att inte kasta eller sparka så hårt, men elever uppger att det inte alltid hjälper. En elev berättar att hen hade varit mer delaktig om det inte var lika stor risk att bli ”bombad” i huvudet av en boll. Det framgår också att elever kan delas upp i grupper med hårdare och intensivare spel och grupper som spelar mindre hårt. Lärare uppger vidare att de försöker utmana elever som är duktiga på en idrott i andra typer av aktiviteter istället, exempelvis kan elever som är duktiga på hockey utmanas i dans. Samtidigt berättar flera elever att de upplever att de kan bli

fysiskt utmattade av undervisningen men att de endast har få exempel på att de lärt sig något nytt eller utmanats.

Lärare skapar en lärmiljö där det finns tid och är okej att prova och försöka igen, men undervisningen innehåller aktiviteter med höga initiala trösklar eller som innebär att eleverna tävlar mot varandra. Av såväl lärar- som elevintervjuer framgår att elever utmanas att prova svåra aktiviteter för att sedan byta till lättare varianter av aktiviteter om de inte klarar av dem, istället för att successivt bygga upp aktiviteter så att elever klarar av att genomföra dem från början. Av lärar- och elevintervjuer framgår att många aktiviteter avslutas med match och att lärarna planerar undervisningen så att elever får möjlighet att öva innan de spelar match. Lärarna anpassar också grupperna så att eleverna ska vara bekväma att pröva. Samtidigt uppger lärare att många elever är tävlingsinriktade och att även färdighetsövningar gärna utvecklas till tävling. Lärare uppger att de arbetar med att utmana de tävlingsinriktade elevernas fokus på att vinna, att sätta laget före jaget. Elever berättar att tempot ibland blir väl intensivt när de spelar match även om lärare har delat in dem i olika grupper efter hur hårt de vill spela och att elever kan tappa humöret om de inte vinner. En elev berättar i intervju att det är svårt att öva och pröva i en klass där alla är tävlingsinriktade och vill vinna. Under en av Skolinspektionens lektionsobservationer bidrar läraren till att jämföra elevernas prestationer genom att premiera och uppmärksamma antal skott mot mål och vinst i match.

Lärare ger eleverna återkoppling och möjlighet att reflektera över sitt lärande. I lärarintervjun uppger lärare att de använder lektionsavsluten till att ge eleverna återkoppling på gruppnivå och att de när de rör sig runt under lektionerna ger eleverna individuell återkoppling. Elever berättar i intervju att lärare ger dem återkoppling på teknik under aktivitetens gång, vilket också sker under Skolinspektionens lektionsobservationer. Lärare uppger att de ställer frågor till eleverna som får dem att reflektera. Det kan exempelvis handla om ifall eleverna satt takten vid dans. Elever på mellanstadiet berättar att lärarna ibland frågar om de är stolta över något de gjort under lektionen. Elever på högstadiet berättar att lärare skriver upp elevernas tider varje år vid konditionstest och att eleverna får jämföra sina tider och reflektera över sin utveckling. Eleverna i högstadiet berättar att de får individuell återkoppling om hur de presterar i förhållande till betygskriterierna ett par gånger per läsår men att de själva kan vända sig till läraren och be om återkoppling om de önskar bli bättre på något.

Identifierade utvecklingsområden

Utvecklingsområde 1

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Utforma undervisningen så att alla elever utifrån sina behov får förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt i ämnet idrott och hälsa.

Av skolförordningen framgår att eleverna genom strukturerad undervisning ska ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.[1] Det framgår av läroplanen att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Normerna för likvärdigheten anges genom de nationella målen. En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Det finns också olika vägar att nå målet. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla.[2]

Motiveringen till utvecklingsområdet är att lärare inte utformar aktiviteter efter elevernas behov. I stället för att successivt bygga upp elevers färdigheter skapar lärare aktiviteter som gör att elever kommer till korta innan de kan få en variant av övningen som är anpassad efter elevens förutsättningar. Stödinsatser kan innebära att aktiviteter eller hela undervisningen i idrott och hälsa anpassas bort utan att lärarna fått möjlighet att i stället anpassa aktiviteterna för att möta elevers behov. Genom att lärare utformar undervisningen utifrån elevernas olika förutsättningar, skapas en mer tillgänglig lärmiljö.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger lärarna förutsättningar att utforma undervisningen så att alla elever får

---

[1] 5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).
[2] Lgr22, 1 En likvärdig utbildning.

förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt. Skolverket har material som kan användas i detta arbete.[3]

Utvecklingsområde 2

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete även behöver inledas inom följande område:

- Utveckla arbetet med förhållningssätt och bemötande för att stärka elevernas tilltro till sin förmåga att lära och utvecklas i ämnet idrott och hälsa.

Av läroplanen framgår att skolan ska bidra till elevernas harmoniska utveckling. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former. Alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Läraren ska ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan, stimulera, handleda och ge extra anpassningar eller särskilt stöd till elever som har svårigheter. Läraren ska vidare organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga samt upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt.[4] Vidare framgår av kursplanen att undervisningen i ämnet idrott och hälsa ska vara utformad så att alla elever kontinuerligt kan delta i undervisningens aktiviteter och ge eleverna förutsättningar att kunna delta i andra rörelseaktiviteter i skolan. Den ska också bidra till att eleverna utvecklar en god kroppsuppfattning och tilltro till sin egen fysiska förmåga. I undervisningen ska eleverna få möta olika slags aktiviteter i varierande miljöer och sammanhang samt få möjlighet att utveckla sin samarbetsförmåga och respekt för andra.[5]

---

[3] Strukturerad undervisning - en modell i sex steg - Skolverket (Hämtad 2026-10-19). Kommentarmaterial till kursplanen i idrott och hälsa – grundskolan - Skolverket (Hämtad 2026-10-19. Organisera och utforma undervisning och lärmiljö med fokus på NPF - Skolverket (Hämtad 2026-10-19).

[4] Lgr 22, 2.2 Kunskaper.

[5] Lgr22, 5. Kursplaner, 5.4 Idrott och hälsa. Syfte.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att lärare i begränsad utsträckning utgår från elevernas olika förutsättningar när de planerar undervisningen. Trots att lärarna känner till att elevernas idrottsmässiga erfarenheter skiljer sig stort präglas undervisningen av fokus på bollsport och tävlingsinriktade aktiviteter. Lärare ger inte heller alla elever regelbundna möjligheter att öva och utvecklas i sin egen takt, eftersom övningarna börjar på en hög nivå som innebär höga trösklar för vissa elever. Genom att ge elever återkommande möjligheter att stegvis öva och pröva olika färdigheter stärker lärare elevers självtillit. I ett utvecklande klimat kan lärare möta elevers skiftande behov, erfarenheter och förutsättningar på ett medvetet och lyhört sätt. Lärares bemötande och agerande spelar en central roll för att elever ska utveckla tilltro till sin egen förmåga. Ett sådant klimat kännetecknas av att läraren visar erkännande, tar utgångspunkt i elevens perspektiv och anpassar undervisningen efter elevens individuella behov.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger lärare förutsättningar att utveckla arbetet med förhållningssätt och bemötande för att stärka elevernas tilltro till sin förmåga att lära och utvecklas. Skolverket har material som kan användas i detta arbete.[6] Även Skolforskningsinstitutets forskningsöversikt kan användas för att utveckla arbetet.[7]

[6] Regler och förväntningar på elever i undervisningen - Skolverket (Hämtad 2026-10-19).
[7] En tillgänglig lärmiljö för alla i ämnet idrott och hälsa | Skolforskningsinstitutet (Hämtad 2026-10-19).

Rektorn skapar förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever

Inom denna frågeställning granskas rektorns arbete med att skapa förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever.

Kvalitetskriterierna är fokuserade på:

- Rektorns arbete med arbetsprocesser och samarbete
- Rektorns arbete med grundläggande principer för tillgänglighet

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn bedriver i låg utsträckning ett arbete som skapar förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn och lärare samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Rektorns arbete med arbetsprocesser och samarbete

Granskningen visar att rektorn endast i begränsad omfattning bedriver ett arbete för att säkerställa en tillgänglig lärmiljö i ämnet idrott och hälsa. Det finns inte heller förutsättningar för lärarna i ämnet idrott och hälsa att kontinuerligt samarbeta med elevhälsan för att skapa en pedagogiskt tillgänglig lärmiljö som alla elever kan delta i.

Rektorn följer endast till viss del upp och analyserar tillgängligheten i lärmiljön i ämnet idrott och hälsa. Det framgår av rektorsintervjun att rektorn förvisso följer upp elevernas resultat men inte analyserar resultaten i förhållande till hur undervisningen genomförs eller om den är tillgänglig för alla elever. Rektorn berättar att elevernas kunskapsresultat följs upp inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet men att rektorn inte gjort någon analys av betygen i ämnet idrott och hälsa. Rektorn hänvisar till lärarnas analys av betygen, medan lärarna i intervju berättar att de inte analyserat betygen. Både rektorn och lärarna berättar om ett systematiskt trygghetsarbete, där idrott och hälsa ingår, och hur elevernas uppfattning om lokaler och omklädningsrum följts upp och analyserats. Samtidigt berättar rektorn att trygghetsenkäten endast tydliggör vilka platser som eleverna upplever som otrygga. Rektorn förklarar att de inte har undersökt otryggheten närmare, men att samtal mellan lärare och elever har visat att schemaläggningen, som gör att olika elevgrupper möts i omklädningsrummen, upplevs som otrygg. Lärarna berättar i intervju att det är svårt att systematisera uppföljningen av tillgänglig lärmiljö. Lärare

och rektorn uppger dessutom om att rektorn inte gör regelbundna organiserade lektionsobservationer, även om rektorn berättar att den biträdande rektorn under förra läsåret gjorde riktade observationer avseende undervisningssituationen kring en enskild elev och kring tryggheten i externa lokaler. Lärarna uppger dessutom att rektorn inte har tagit reda på om lärarna upplever hinder för att skapa en tillgänglig lärmiljö. Vid intervjun berättar lärarna om utmaningar kring schemaläggningen som försvårar både längre undervisningspass och en bredd av aktiviteter eftersom lärarna uppger att de saknar tid för att plocka fram och plocka undan redskap. Eleverna berättar i intervju om att de upplever att de ofta saknar tid för att duscha och byta om på grund av schemaläggningen. Rektorn uppger att skolledningen följer upp tillgängligheten vid lönesamtal genom samtal med lärarna kring lärarens arbetsmetoder för att möta upp alla elever.

Rektorns åtgärder har svag koppling till analys av om undervisningen är tillgänglig för alla elever i ämnet idrott och hälsa och uppföljning av åtgärdernas resultat är begränsad. Av rektorsintervjun framgår att rektorn trots avsaknad av en fördjupad analys identifierat att faktorer som lokaler och schemaläggning påverkar undervisningens tillgänglighet. Rektorn har sett till att lärarnas lektioner i andra ämnen med samma elevgrupp ligger i anslutning till lektionerna i idrott och hälsa. Detta för att skapa en flexibilitet och möjlighet för lärare att skapa längre undervisningspass i idrott och hälsa. Det kan då möjliggöra för lärare att skapa en större bredd av aktiviteter. Samtidigt framgår både av rektorsintervjun och lärarintervjun att syftet med dessa förändringar inte förmedlats till lärarna. Lärarna berättar att de upplever rektorn som lyhörd och att rektorn gärna vidtar åtgärder för att undanröja hinder för en tillgänglig lärmiljö när de för fram sådana frågor. Som exempel nämner lärarna möjlighet att få resurs till omklädningssituationen vid behov.

Rektorn ger begränsade förutsättningar för lärare och övrig personal att samarbeta för att skapa en tillgänglig lärmiljö för alla elever i ämnet idrott och hälsa. Av rektorsintervjun och av dokument som begärts in från huvudmannen framgår att idrottslärarna ingår i olika arbetslag utifrån stadier och att lärarna dessutom är indelade i ämneslag där idrottslärarna ingår i samhällsorienterande ämnen som de också undervisar i. Skolans kompetensutveckling i form av arbete med undervisningsutmaningar sker inom ämneslagen, det vill säga för idrottslärarna inom samhällsorienterande ämnen. Rektorn berättar att i vissa ämneslag leds arbetat av speciallärare men att den kompetensen saknas i de ämneslag som idrottslärarna ingår i. Lärarna berättar att de har goda möjligheter att samverka med varandra inom idrott och hälsa och att de planerar undervisningen tillsammans men att frågor om tillgänglig lärmiljö sker inom andra ämneslag och arbetslag. Av dokument som begärts in från

huvudmannen framgår att rektorn har organiserat lärarnas samarbete så att arbetslagen träffas varje vecka. Vid arbetslagsmötena avhandlas bland annat elevhälsofrågor såsom närvaro, anpassningar och stöd samt insatser för att främja elevernas utveckling och måluppfyllelse. Det framgår dock av intervjuer med lärarna att samarbetet med elevhälsan främst fokuseras på enskilda elever som riskerar att inte nå betygskriterierna för E eller som har svårigheter att delta i undervisningen. Lärarna berättar att de också kan få information av elevhälsan om vilka elever som passar att arbeta ihop med varandra. Vidare berättar lärarna att de saknar ett forum med elevhälsan avseende hur de kan planera undervisningen för att möta elevers olika behov och förutsättningar i stället för att elevhälsan berättar för lärarna vilka inslag som ska tas bort i ämnet idrott och hälsa. Lärare uppger att det förekommer att elevhälsan rekommenderar att rektor ska anpassa bort hela undervisningen i ämnet idrott och hälsa utan föregående dialog med lärarna.

Rektorns arbete med grundläggande principer för tillgänglighet

Granskningen visar att rektorn endast i begränsad utsträckning tydliggör hur principen om alla elevers lika värde ska kopplas till lärarnas arbete med att göra undervisningen i ämnet idrott och hälsa tillgänglig.

Rektorn konkretiserar inte hur skolans värdegrundsarbete eller pedagogiska utvecklingsarbete ska omsättas så att undervisningen i idrott och hälsa blir tillgänglig och präglas av ett inkluderande perspektiv. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att rektorn förvisso har initierat ett värdegrundsarbete för att förbättra elevernas relationer till varandra samt ett utvecklingsarbete för lärare i vissa ämnen, vilket syftar till att arbeta kring utmaningar i undervisningen. Varken det relationsstärkande arbetet eller det pedagogiska utvecklingsarbetet relateras till undervisningen i idrott och hälsa. Lärarna i idrott och hälsa uppger i intervju att det pedagogiska utvecklingsarbetet har handlat om hur undervisningen kan göras mer tillgänglig, men att arbetet har varit fokuserat på teoretiska ämnen och inte har överförts till undervisningen i idrott och hälsa. Rektorn uppger att lärarna i idrott och hälsa har ansvar för att omsätta tillgänglig lärmiljö till sin undervisning. Trots det uppger lärare att rektorn inte har gett någon styrning eller förmedlat förväntningar kring hur de ska arbeta med tillgänglig lärmiljö i ämnet idrott och hälsa.

Identifierade utvecklingsområden

Utvecklingsområde 3

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Utveckla arbetsprocesserna för en tillgänglig lärmiljö i ämnet idrott och hälsa samt stärk samarbetet mellan lärare och övrig personal för att möjliggöra ett främjande och förebyggande tillgänglighetsarbete.

Av skollagen framgår att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.[8] Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.[9] Rektorn ansvarar också för att på skolenhetsnivå kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av personal och elever.[10]

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn inte analyserar elevernas resultat i relation till hur undervisningen genomförs eller om den är tillgänglig för alla elever. De åtgärder som rektorn vidtar har en svag koppling till att utveckla den pedagogiska tillgängligheten i lärmiljön. Rektorn ger dessutom begränsade förutsättningar för lärare och elevhälsan att samarbeta kring att skapa en pedagogiskt tillgänglig lärmiljö i ämnet idrott och hälsa. Genom att utveckla arbetsprocesserna för en tillgänglig lärmiljö och väva in det i det systematiska kvalitetsarbetet får rektorn en klarare bild av vilka insatser som fungerar och vilka som behöver stärkas. När skolans organisation och rutiner stödjer samarbete mellan lärare och elevhälsan finns möjligheter till ett främjande och förebyggande arbete.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn förbättrar arbetsprocesserna för en tillgänglig lärmiljö och stärker samarbetet mellan

[8] 2 kap. 9 § första stycket skollagen.
[9] 2 kap. 10 § första stycket skollagen.
[10] Se 4 kap. 4 § skollagen.

lärare och övrig personal. Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten har material som kan användas i utvecklingsarbetet.[11]

Utvecklingsområde 4

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete även behöver inledas inom följande område:

- Säkerställ att den grundläggande principen om alla elevers lika värde integreras i lärarnas arbete med att göra undervisningen i idrott och hälsa tillgänglig för alla elever.

Av läroplanen framgår att skolväsendet vilar på demokratins grund. Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna, för de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på och för att lagar och andra föreskrifter som gäller i samhället ska följas. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö.[12] Rektorn, som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan, har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Inom givna ramar har rektorn dessutom ett särskilt ansvar för bland annat följande områden: Att alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning. Att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver. Att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen. Att

[11] Skolans gemensamma elevhälsoarbete - Skolverket (Hämtad 2026-10-19). Systematiskt kvalitetsarbete - Skolverket Hämtad (2026-10-19). Att leda tillgänglighetsarbete Specialpedagogiska skolmyndigheten (2026-10–19). Rekommendationer om att leda tillgänglighetsarbete Specialpedagogiska skolmyndigheten (Hämtad 2026-10-19).

[12] Lgr 22 1 Skolans värdegrund och uppdrag. Grundläggande värden.

skolpersonalen får kännedom om de internationella överenskommelser som Sverige har förbundit sig att beakta i utbildningen.[13]

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn varken har formulerat någon målsättning eller gett riktlinjer för hur lärarna ska arbeta med en tillgänglig lärmiljö i ämnet idrott och hälsa. Värdegrundsarbetet och det pedagogiska utvecklingsarbetet saknar dessutom en tydlig koppling till hur undervisningen kan utformas för att möta elevers olika förutsättningar och erfarenheter i undervisningen i idrott och hälsa. Genom att knyta värdegrundsarbetet till frågor om inkludering, tillgänglighet och delaktighet kan skolan skapa lärmiljöer som fungerar för alla elever.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn leder värdegrundsarbetet för att utveckla ett gemensamt förhållningssätt och en samsyn i kollegiet om att elevers olikheter är en resurs. Rektorn ska se till att lärarna får den kompetensutveckling som krävs för att de ska kunna förbättra tillgängligheten i undervisningen i ämnet idrott och hälsa. Specialpedagogiska skolmyndigheten har material som kan användas i detta arbete.[14]

På Skolinspektionens vägnar

X Henrik Öberg Fredriksson

Föredragande
Signerat av: Henrik Öberg Fredriksson

X Malin Larsson

Beslutsfattare
Signerat av: Malin Larsson

I handläggningen av ärendet har även utredaren Sevi Karoussi deltagit.

[13] Lgr22, 2.8 Rektors ansvar.
[14] Samsyn och förståelse Specialpedagogiska skolmyndigheten (Hämtad 2026-10-19). Kapacitet och kompetens Specialpedagogiska skolmyndigheten (Hämtad 2026-10-19).

Bilaga 1: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Norrhammarskolan den 29–30 september. Besöket genomfördes av utredarna Henrik Fredriksson och Sevi Karoussi.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- Fem lektionsobservationer
- Fyra gruppintervjuer med elever
- En gruppintervju med lärare
- En digital intervju med rektorn och biträdande rektorn
- Dokument som begärts in från huvudmannen

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

Under 2027 planerar Skolinspektionen att publicera en övergripande rapport. I rapporten redovisas de samlade iakttagelserna från den tematiska kvalitetsgranskningen.

Bilaga 2: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Granskningens syfte är att granska om undervisningen i idrott och hälsa, i grundskolans årkurs 4–9, är tillgänglig för alla elever, utifrån Skolinspektionens framtagna kvalitetskriterier.

Frågeställningar

1. I vilken utsträckning är undervisningen i idrott och hälsa utformad så att alla elever kan delta?
2. I vilken utsträckning skapar rektorn förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever?

Kvalitetskriterier

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Varje frågeställning bedöms i tre nivåer: i hög utsträckning, i flera delar och i låg utsträckning.

Frågeställning 1

I vilken utsträckning är undervisningen i idrott och hälsa utformad så att alla elever kan delta?

Kvalitetskriterium 1a Relationer

Det finns ett proaktivt arbete i undervisningen för att stärka tillitsfulla relationer både elever emellan och mellan elever och lärare, där respektfullhet och gemenskap är framträdande. Det innebär bland annat att läraren är lyhörd för elevernas perspektiv, bekräftar eleverna och exempelvis underlättar interaktioner mellan elever.

Kvalitetskriterium 1b Lektionsupplägg

Undervisningen är strukturerad och förutsägbar. Det innebär bland annat att läraren förmedlar information om lektionens upplägg och innehåll. Undervisningen innehåller olika aktiviteter, uppgifter på olika nivå och läraren ger stöd och erbjuder alternativ utifrån elevernas olika behov så att eleverna kan delta aktivt.

Kvalitetskriterium 1c Förhållningssätt och bemötande

Undervisningen präglas av ett utvecklande klimat så att elever vågar utmana sig själva och kan känna tilltro till sin förmåga. Undervisningen ger eleverna rika möjligheter att öva, pröva och utvecklas i sin egen takt. Undervisningen betonar lärandeprocessen och värderar utveckling högre än enbart resultat.

Frågeställning 2

I vilken utsträckning skapar rektorn förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever?

Kvalitetskriterium 2a Arbetsprocess

Rektorn leder ett medvetet och systematiskt arbete för att främja en tillgänglig lärmiljö i ämnet idrott och hälsa. Rektorn ser till att adekvata åtgärder vidtas för att undanröja identifierade hinder för en tillgänglig lärmiljö. Rektorn skapar förutsättningar för att samarbete mellan lärare och övrig personal sker kontinuerligt i syfte att tillgängliggöra undervisningen i idrott och hälsa.

Kvalitetskriterium 2b Grundläggande principer

Rektorn förmedlar en grundläggande princip som bygger på alla elevers lika värde där olikheter ses som en tillgång och resurs i ämnet idrott och hälsa. Målsättningen om full tillgänglighet är en levande fråga i skolan och fungerar som vägledning för ämnet idrott och hälsa i det dagliga arbetet.

Bilaga 3: Författningsstöd

Skolinspektionens granskning ska avse den granskade verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.[15]

Enligt 1 kap. 4 § skollagen (2010:800) syftar utbildningen inom skolväsendet till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. I förarbetena till bestämmelsen framgår bland annat följande. Sverige har internationella förpliktelser när det gäller de mänskliga rättigheterna som bör vara vägledande för och genomsyra hela skolväsendet. I första hand ligger ansvaret för att de mänskliga rättigheterna respekteras och tillgodoses på varje stats regering men även de statliga och kommunala förvaltningarna har ett ansvar. Detta innebär att den svenska skollagstiftningen och verksamheten inom skolväsendet ska överensstämma med Sveriges förpliktelser enligt dessa överenskommelser. Tillägget om de mänskliga rättigheterna som nämns i bestämmelsen betonar detta.[16]

Det pedagogiska arbetet vid en förskole- eller skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.[17]

Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.[18]

Alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller, ska ges stöd som syftar

---

[15] 26 kap. 20 § skollagen.
[16] Prop. 2009/10:165 s 221.
[17] 2 kap. 9 § första stycket skollagen.
[18] 2 kap. 10 § första stycket skollagen.

till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser.[19]

Rektorn ansvarar också för att på skolenhetsnivå kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av personal och elever.[20]

Barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem.[21]

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero.[22]

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.[23]

Skolväsendet vilar på demokratins grund. Skollagen slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna, för de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på och för att lagar och andra föreskrifter som gäller i samhället ska följas. Skolan ska gestalta och förmedla de värden och rättigheter som uttrycks i Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Utbildningen ska utgå från vad som bedöms vara barnets bästa och eleverna ska få kännedom om sina rättigheter.[24]

Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Utbildningen ska präglas av öppenhet och respekt för människors olikheter. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande

---

[19] 3 kap. 2 § första och andra stycket skollagen.
[20] 4 kap. 4 § skollagen.
[21] 4 kap. 9 § första stycket skollagen.
[22] 5 kap. 3 § första stycket skollagen.
[23] 5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).
[24] Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22) 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden.

identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas.[25]

Eleven ska i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Omsorg om den enskilda elevens hälsa, välbefinnande och utveckling ska prägla verksamheten. Varje elev har rätt att i skolan få utvecklas, känna växandets glädje och få erfara den tillfredsställelse som det ger att göra framsteg och övervinna svårigheter.[26]

Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Normerna för likvärdigheten anges genom de nationella målen. En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Det finns också olika vägar att nå målet. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla.[27]

Alla som arbetar i skolan ska i sin verksamhet bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor, i sin verksamhet bidra till att eleverna interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet, visa respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt. Läraren ska uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling, tillsammans med eleverna utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen.[28]

Skolan ska bidra till elevernas harmoniska utveckling. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former. Alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Läraren ska ta hänsyn till varje enskild individs

[25] Lgr22 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Förståelse och medmänsklighet.
[26] Lgr22 1. Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande.
[27] Lgr22, 1 En likvärdig utbildning.
[28] Lgr 22 2.1 Normer och värden, Riktlinjer.

behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan, stimulera, handleda och ge extra anpassningar eller särskilt stöd till elever som har svårigheter. Läraren ska vidare organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga samt upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt.[29]

Skolans mål är att varje elev genom egen ansträngning och delaktighet, utifrån sina förutsättningar, tar ansvar för sitt lärande och för att bidra till en god arbetsmiljö. Läraren ska vidare svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad, svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer och tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.[30]

Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn bland annat det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen och inom givna ramar ett särskilt ansvar för bland annat följande. Att alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning. Att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver. Att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen. Att skolpersonalen får kännedom om de internationella överenskommelser som Sverige har förbundit sig att beakta i utbildningen.[31]

Undervisningen i ämnet idrott och hälsa ska syfta till att eleverna utvecklar allsidiga rörelseförmågor och intresse för att vara fysiskt aktiva och vistas i naturen. Eleverna ska genom undervisningen ges förutsättningar att utveckla goda levnadsvanor i syfte att kunna påverka sin hälsa genom livet. Undervisningen ska vara utformad så att alla elever kontinuerligt kan delta i undervisningens aktiviteter och ge eleverna förutsättningar att kunna delta i andra rörelseaktiviteter i skolan. Den ska också bidra till att eleverna

[29] Lgr 22, 2.2 Kunskaper.
[30] Lgr 22, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande.
[31] Lgr22, 2.8 Rektors ansvar.

utvecklar en god kroppsuppfattning och tilltro till sin egen fysiska förmåga. I undervisningen ska eleverna få möta olika slags aktiviteter i varierande miljöer och sammanhang samt få möjlighet att utveckla sin samarbetsförmåga och respekt för andra.[32]

Sveriges internationella förpliktelser när det gäller de mänskliga rättigheterna bör vara vägledande för och genomsyra hela skolväsendet. Den svenska skollagstiftningen och verksamheten inom skolväsendet ska överensstämma med Sveriges förpliktelser enligt dessa överenskommelser. Detta betonas i 1 kap. 4 § skollagen.[33] Sådana förpliktelser finns bl.a. i Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen), som gjorts till svensk lag genom lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. Enligt barnkonventionen har alla barn rätt till utbildning (artikel 28). Rättigheterna enligt barnkonventionen ska tillförsäkras varje barn, utan åtskillnad av något slag och oavsett exempelvis barnets kön eller funktionsnedsättning (artikel 2).

Sverige har ratificerat Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.[34] Enligt artikel 24 måste konventionsstaterna säkerställa att de förverkligar rätten till utbildning för personer med funktionsnedsättning i ett inkluderande utbildningssystem. I den allmänna kommentaren till artikel 24 anges bl. a. att inkluderande utbildning är en grundläggande mänsklig rättighet för alla elever. Vidare framgår att inkluderande utbildning är resultatet av en pågående process där aktörerna åtagit sig att arbeta proaktivt med att undanröja hinder som motverkar rätten till utbildning. Inkluderande utbildning förutsätter vidare förändringar i kultur, politik och praktik som tillgodoser möjligheten för ordinarie skolor att på ett effektivt sätt inkludera alla studerande.[35]

---

[32] Lgr22, 5. Kursplaner, 5.4 Idrott och hälsa. Syfte.
[33] Prop. 2009/10:165 s 221.
[34] Sveriges internationella överenskommelser, SÖ 2008:26.
[35] Allmän kommentar nr 4 om rätten till inkluderande utbildning, punkt 10. Myndigheten för delaktighet, 2017.